

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES
Nº 15 / Octubre 1998

Papers

Publicació de la Lliga dels drets dels pobles

“CAP LA DEMOCRÀCIA EN LA SOCIETAT GLOBAL?”

El filòsof i escriptor, Josep Ramoneda, inaugura el nou curs de Politeia, escola de formació política

El nou curs de Politeia, escola de formació política de la Lliga dels Drets dels Pobles va començar el passat 2 d'octubre amb la xerrada “Continuïtat i canvi en la política catalana a la fi de segle” a càrrec del filòsof, director del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i col·laborador de El País, Josep Ramoneda.

Ramoneda va afirmar que actualment ens trobem en un període d'hegemonia conservadora al món, que no es donava des de la crisi del petroli del 1973. Segons el filòsof, el poder polític es troba tan determinat pel poder econòmic i pel poder dels mitjans de comunicació que posa en perill la democràcia. Un altre element de perill és que els polítics tenen cada vegada més tendència a governar per les enquestes. “Cal plantejar-se si som o serem capaços de mantenir la democràcia, si la democràcia cap en la societat global” pregunta Ramoneda que afegeix que “el perill de fractura social entre els que segueixen el ritme i els que no és cada vegada més real, ja que hi ha hagut un augment espectacular dels diferencials de renda entre la població”.

Per Ramoneda, un dels factors principals que determinaran la política catalana de finals de segles és la globalització, que va qualificar de procés “irreversible i positiu”. L'impacte de l'Euro serà molt important, sobretot a

NOVA PROGRAMACIÓ

Després de la presentació del llibre “Jubilar la transició” de Josep Lluís Carod Rovira el 5 d'octubre, del seminari “Val la pena preocupar-se per la política?” de Roser Solà el 24 i 31 d'octubre, es realitzarà un cicle

Acte d'inauguració del curs de Politeia al Casal Pere Quart.

nivell psicològic, i farà canviar el sentit dels nacionalismes ja que els conceptes de sobirania i nació quedaran obsolets, segons Ramoneda. També va anunciar que un altre dels factors claus que influïran en la política catalana és “el final dels tabús de la transició”. Ramoneda assegura que donat que actualment la democràcia està suficientment instal·lada es podran plantejar qüestions que durant la transició es van evitar per prudència.

de xerrades sota el títol “El País Basc” els dies 4 i 11 de novembre. Les xerrades aniran a càrrec de Fèlix Martí amb la conferència “La recerca de la pau al País Basc” i Miquel Sallarès amb “L'evolució de la política basca. Es podria confirmar una tercera xerrada sobre el pacte de Lizarrà.

Núria Farell

Guatemala:

MILITARITZACIÓ DE LA SOCIETAT

Sota el pretext de lluitar contra les bandes de narcotraficants i evitar la delinqüència, les forces armades guatemalenes amb el

“les forces armades estan assumint el control del país”

vist-i-plau del govern i els sectors més conservadors estan assumint el control del país, especialment a les zones camperoles, instal·lant casernes, realitzant patrulles constants, reprimint i provocant la por entre els pobladors etc.

Però d'acord amb les declaracions de grups de defensa dels drets humans del país, l'objectiu real d'aquestes accions no és altre que evitar qualsevol indici de protesta o

reivindicació camperola o indígena a la zona.

Edith Vargas, portaveu del Departament d'Informació i Divulgació del Exèrcit va expressar que “la acció del Ejército se debe a que la policía no alcanza a realizar tanto trabajo. Los fuertes operativos y la apertura de nuevos destacamentos militares se deben a la necesidad de proteger los bosques, evitar la delincuencia y el comercio ilegal de drogas”.

La portaveu de l'exèrcit va agregar que “el trabajo que viene realizando el Ejército se debe al aumento de la delincuencia, al paso por la frontera de ciudadanos que no tienen sus documentos en regla ni permiso para ir de un país a otro. Hay que tener en cuenta que la acción del Ejército cuenta con el respaldo de las autoridades y de la empresa privada”.

Les notícies que ens arriben a través de les agències internacionals indiquen que l'actuació dels militars a

les zones rurals del país és dura i molt agressiva i que són els indígenes els que més sofreixen la repressió militar, amb revisions nocturnes

l'actuació dels militars a les zones rurals del país és dura i molt agressiva

de les seves cases, desallotjaments, detencions il·legals, etc.

Aquesta creixent militarització de la societat guatemalena va obertament en contra dels acords de Pau firmats entre el govern i els grups guerrillers guatemalencs, ja que el compromís era precisament el contrari: la desmilitarització de les zones camperoles.

(Agència Pulsar)

Bolívia:

CONTAMINACIÓ MINERA

Gran preocupació existeix entre els ecologistes i els grups més concienciats de la societat boliviana, paraguaiana i argentina davant la negativa del govern bolivià d'assumir responsabilitats i actuar enfront del seriós perill que significa per a la regió l'actual situació de contaminació del riu Pilcomayo.

Numerosos informes i estudis realitzats per entitats del país i internacionals demostren que a Potosí, operen unes 500 empreses mineres que llancen els seus residus al riu Pilcomayo, riu que banya també terres de Paraguai i d'Argentina.

Segons s'expressa en uns dels últims informes d'una comissió d'estudis argentina: “La situación es de extrema gravedad. Todos los días toneladas de plomo, cal, arsénico, cianuro y otros compuestos químicos forman una masa espesa de color oscuro que

las aguas del Pilcomayo arrastran cuesta abajo. De hecho la cuenca alta del Pincomayo es un gigantesco depósito de desechos mineros alta-

“la cuenca alta del Pincomayo es un gigantesco depósito de desechos mineros altamente contaminados”

mente contaminados”.

Les cinquanta mil tones de residus minerals que baixen cada mes per les aigües del riu Pilcomayo es manifes-

ten en problemes molt seriosos a tota la regió com són la contaminació de l'aigua, impossibilitant el seu ús pel consum humà als petits poblats que s'extenen a la vora del riu, problemes molt greus també de contaminació als diferents cultius i la constant i creixent mort de diferents espècies de peixos que poblen el riu.

El Pilcomayo és un riu internacional ja que les seves aigües són compartides per l'Argentina, Bolívia i el Paraguai, i d'acord amb el que es desprèn d'aquest mateix informe, ni l'Argentina ni el Paraguai estan disposats a ser simples espectadors de la destrucció del Pilcomayo. Estem per tant a les portes d'un conflicte internacional a la zona i el més greu és que el govern bolivià no fa res al respecte.

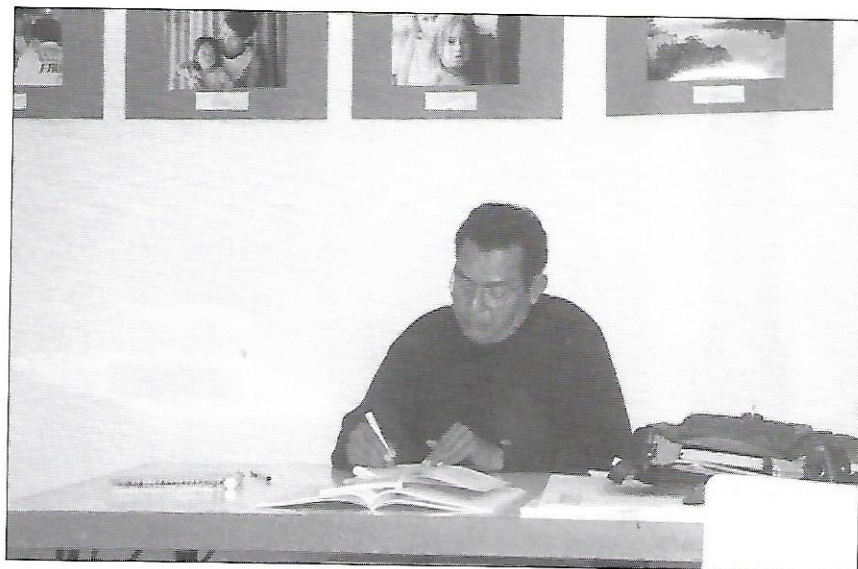
(La Paz. IPS)

TALLERS D'EDUCACIÓ POPULAR

El pedagog peruà, Jorge Vélez, va realitzar els tallers "Educació popular" i "Educació per a la salut" a Ca l'Estruch, a finals de setembre. Vélez és el responsable de la part educativa del projecte de cooperació al desenvolupament que la Lliga dels Drets dels Pobles duu a terme a la zona de Yurimaguas (Perú), on habita la comunitat indígena dels Chayahuita. Es tracta d'un projecte sanitari que comprèn cursos de formació de "promotors de salut", beques d'estudi per a nadius en medicina i infermeria, campanyes d'erradicació de malalties, manteniment d'un laboratori mèdic i farmacioles comunals a les diferents comunitats indígenes i compra i manteniment d'infraestructura sanitària. Aquest projecte va començar l'any 1992 i té el suport de la Fundació Sabadell Solidari i del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

Els dos tallers tenien l'objectiu de transmetre la metodologia de treball que s'està utilitzant amb els indígenes als educadors sabadellencs.

El taller "Educació popular", de 10 hores de durada, desenvolupava quatre punts: l'educació des d'allò que és quotidià, l'educació com a procés, les tècniques participatives de l'Educació Popular i els processos educatius dins de l'Organització Popular. Vélez va explicar que la metodologia utilitzada per l'Educació Popular al Perú, és aquella que parteix de la pràctica

Jorge Vélez durant el desenvolupament dels tallers d'Educació Popular.

de l'alumne, de la realitat, buscant la transformació. A partir de la pregunta "Com és la realitat social, cultural i econòmica que volem canviar?" podem determinar on es troba la necessitat d'informació. Vélez ho resumeix amb la frase: "si sóc conscient de què tinc i què vull, podré aprendre". Segons el pedagog peruà relacionar allò que s'ensenya amb la realitat és fonamental per estimular l'aprenentatge. "Ho he après per ser útil", és el que ajuda els alumnes a continuar estudiant.

El taller "Educació per a la salut"

tractava els punts següents: "Què entenem per salut?, Quina és la situació de salut de la selva?, Reptes de l'Educació per a la Salut, Experiència de treball als diversos sectors de la població i possibilitats de transformació i canvi. Segons Vélez els reptes que ha d'afrontar una Educació per a la Salut són aconseguir una educació que transformi la població i al mateix temps la dignifiqui i la faci responsable de la seva salut, respectant la seva cultura i dinàmica social.

Vélez posa un exemple pràctic: "Quan estem davant d'un nen malalt de neumonia, només el veiem com algú que necessita un remei, sinó que mirem les condicions de la seva comunitat, la seva família, i ens preocupem perquè no n'hi ha prou amb què es recuperi de la malaltia sinó que necessita que les autoritats assumeixin determinats canvis, que la seva família vegi que la vida és valuosa i que han de buscar la força per afrontar-se a la natura per millorar l'alimentació i la vivenda".

A més d'aquest dos tallers, el pedagog peruà va realitzar la xerrada "Presentació del projecte de salut a Yurimaguas (Perú) el passat 7 d'octubre al Casal Pere Quart. L'acte pretenia explicar l'estat actual del projecte a la ciutat. A més de la conferència de Vélez, també es va projectar l'àudio-visual "Trabajando por la comunidad".

Chayahuitas: un poble amb qui la Lliga col.labora des de fa uns quants anys.

EYADEMA, EL MALSON DE TOGO

Mentre sembla que l'actualitat africana està centrada en la República Democràtica del Congo i en Laurent Kabila, el general Éyadéma ha tornat a riure's dels tres milions i mig d'habitants de la República Togolesa i de l'opinió pública internacional en negar-se abandonar el poder després que el passat 25 d'agost un referèndum donés clarament la victòria a l'opositor Gilchrist Olympio per una àmplia majoria del 59 per cent dels vots.

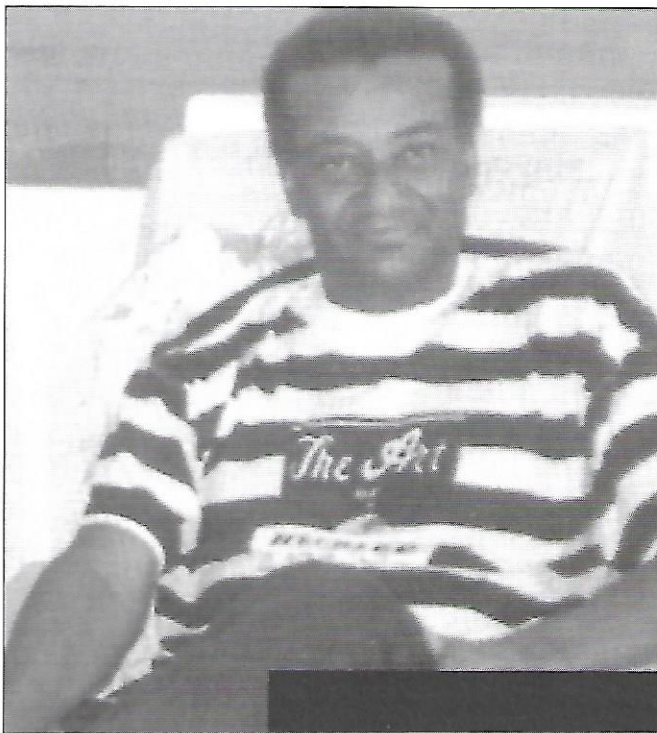
Conegut ja des de fa molt temps al seu país com "Éyademon" (Éyadimoni), Gnassinbé Éyadéma ha pres bona nota de l'estil exercit pel seu amic Mobutu a l'antic Zaire: tot i que segons la Comissió Electoral Nacional el dictador només hauria obtingut un 26 per cent dels sufragis en les passades eleccions d'agost, no s'ha mostrat en absolut decidit a abandonar la presidència del país arribada la data d'expiració del seu mandat.

Trenta anys de terror són l'estela deixada per aquest individu que el 1963 ja va assassinar el pare del candidat que l'ha batut en les recent eleccions, Sylvanus Olympio. L'ONU té motius sobrats per creure que Eyadéma, lligat en aquest darrers anys a còmplices tan infames com Savimbi de l'UNITA angolensa, els sud-africans de l'apartheid i els extremistes israelians, va estar implicat també al complot que va fer explotar l'avió de Blondin Beye quan aquest volava de Lomé a Abidjan.

ASSASSINAT D'OLYMPPO

Aquest mes, la revista "Le nouvel Afrique Asie", Simon Malley fa memòria dels fets que van envoltar la presa del poder per part d'Eyadéma, alhora que expressa la seva preocupació per la situació actual. Reproduïm textualment:

"El 27 d'abril de 1960, Togo accedeix a la independència. Aquesta antiga colònia alemanya, sota mandat francès després de quatre decennis, és un país tot allargat, deu vegades més

Gilchrist Olympio (foto Afrique Asie).

"Trenta anys de terror són l'estela deixada per aquest individu que el 1963 ja va assassinar el pare del candidat que l'ha batut en les recent eleccions"

petit que França. Molt obert a l'exterior, també està obert al debat polític. Els seus habitants han aconseguit que el 1958 s'hagi organitzat, sota supervisió de les Nacions Unides, un escrutini discutible, àmpliament guanyat per la Unió Nacional Togolesa. El cap d'aquest partit, Sylvanus Olympio, és un dirigent internacional de molt alt nivell. També és un militant entusias-

ta de l'emancipació africana. Als 58 anys, es troba al final de la seva existència.

A peu o en bicicleta, una massa nombrosa ha baixat a Lomé, la capital. El cap del nou Estat s'hi adreça: "Una emoció intensa ens envaeix. Des de fa anys ho hem volgut amb totes les nostres forces. Cap sacrifici nostre ha semblat massa gran. Hem esperat amb impaciència, en la febre i l'esperança. I ara el nostre somni esdevé realitat: el nostre Togo gaudirà de la seva independència".

Olympio, que parla sis llengües, és un cap d'Estat de talla internacional. Ha adquirit la influència d'un savi i treballa sense repòs pel desenvolupament del seu país. L'exportació de fosfats, de primera qualitat, alimenta les arques de l'Estat. Es viu en democràcia a Togo, quelcom inusual i que durarà. El president creu que no li fa falta una protecció privada. No ha estat França qui ha format i dirigit les minúscules forces de seguretat togoleses?

Dissabte, 12 de gener de 1963. És gairebé mitjanit a Lomé. Al primer

“Olympio és un cap d’Estat de talla internacional. Ha adquirit la influència d’un savi i treballa sense repòs pel desenvolupament del seu país”

pis de la seva mansió prop del mar, vigilada només per dos policies, el president dorm el somni dels justos. Durant tot el dia ha treballat en el projecte de la carta de l’Organització de la Unitat Africana (OUA), la redacció de la qual li ha estat encomanada. Dina, la seva dona, està desperta. Ha escoltat alguns sorolls estranys davant de l’entrada de la casa. L’aldarull creix. De sobte, esclaten dos trets. També desvetllat, Sylvanus Olympio s’aixeca. Encén el llum i mira cap al carrer. Unes bales l’apunten. Ràpidament, apaga el llum. Ell i la seva dona es llenquen de panxa a terra.

COMPLICITAT FRANCESA

Mentrestant, la desena d’assaltants intenta forçar la porta principal de la casa. Ho aconsegueix i, cap a la 1 de la matinada, sis d’ells envaeixen l’edifici. Vestits de combat, aquest homes són manifestament militars. Obliguen Dina, els fills i el servei domèstic a atansar-se a la paret, registren la casa, metral·len els armaris i es llancen a la biblioteca. A les seves preguntes, Dina Olympio no pot fer altra cosa que respondre la veritat: no sap on és el seu marit. El cap del grup despenja aleshores el telèfon: “Allò! Mr. Mazoyer? Som a casa seva. Ha desaparegut”.

Henri Mazoyer és l’ambaixador de França a Lomé... El cap del comando que busca Olympio és un tal Etienne Eyadéma. Sergent de l’exèrcit francès, de 27 anys, acaba de tornar de files de la guerra d’algèria. Quasi la totalitat dels ministres han estat-

Eyadema i Mobutu (foto Afrique Asie).

conduïts al camp de Tokoin. Etienne Eyadéma, ell, torna de caça amb les mans buides.

“El cap del comando que busca Olympio és un tal Etienne Eyadéma. Sergent de l’exèrcit francès”

El sergent Eyadéma explica els fets, l’endemà, a dos periodistes, Chauvel, del Figaro, i Pendergats, de Time-Life: “A l’alba, hem anat al parking de l’ambaixada americana. L’home, tot brut, estava estirat sota el volant d’un Plymouth de l’ambaixada, amagat allà. Li hem dit “t’hem enxampat, surt d’aquí!” Olympio ha contestat: “D’acord ja vinc. On em porteu?”. “Al camp militar”, li hem respost. Ha baixat del cotxe i ha caminat cap a la porta de l’ambaixada. Allà s’ha parat (adonant-se sense dubte que, si continuava, perdria tota protecció diplomàtica) i ha dit que no volia anar més enllà. I he pensat: és un home important, i podria haver-hi manifestacions si es quedés aquí”.

El sergent Eyadéma havia arribat en jeep. “A què espera?”, li va preguntar al soldat de guàrdia. “Mateu-lo!”

Aquest dispara als peus d’Olympio. Enfurimat, Eyadéma li pren la seva arma i dispara tres vegades. Ferit al pit i a l’abdomen, el President s’arronsa. Es queixa de dolor. Aleshores, Eyadéma treu el seu ganivet i li talla les venes. Per acabar, li talla la cuixa esquerra amb la baioneta. “És el que feia a Algèria, per assegurar-me que les víctimes estaven ben mortes” conclou amb un somriure, abans de girar cua en jeep amb els seus còmplices. Són les 7:15h. Al seu butlletí de les 6, France Inter ja havia anunciat la mort de Sylvanus Olympio... Molt més tard, havent-se barallat amb el seu còmplice, Robert Adewi explicarà la transacció inicial: després de la reunió de preparació del cop d’Estat, Maïtrier hauria pres Eyadéma a part i li hauria demanat d’acabar amb Olympio per 300.000 F CFA (6.000 FF d’aleshores).

Després de l’assassinat del seu rival, Grunitzky es deixa portar a la presidència per aquell que ell anomena a la seva declaració “els nostres amics promotors del cop d’Estat”: una designació en forma de confessió! Nomenat vice-president, Antoine Méatchi obté també la seva recompensa. Fins que s’acabi el joc d’Eyadéma... És que el massa feble Grunitzky no li fa el pes. Al principi de 1967, Eyadéma decideix treure-se’l de sobre, amb la llum verda de Paris. Tria per fer-ho la data del 13 de gener, aniversari de l’assassinat d’Olympio”.

LA PROSTITUCIÓ A CUBA

Oferim avui dos articles de la periodista cubana Rosa Miriam Elizalde sobre aquest tema. Un és una entrevista al Fiscal General de la República i l'altre és una reflexió sobre la prostitució o "jineterismo".

Flores desechables

Se trata de elegir entre el dinero y la ética.

Juan Escalona Requena, Fiscal general de la República, conversa con nosotros sobre las modificaciones del Código Penal que en torno a la prostitución està en estudio:

-¿Es un delito en Cuba el ejercicio individual de la prostitución?

- En Cuba la prostitución nunca ha sido delito. Sí lo fue el proxenetismo, pero se suprimió del Código Penal porque la prostitución, como situación a gran escala, se suprimió después del 59. Los casos que aparecían, muy aislados, se procesaban dentro del índice de peligrosidad como conducta antisocial, un gran saco donde se metía todo tipo de gente.

Tenemos que admitir que el fenómeno de las jineteras nos cogió desprevenidos, aunque desde hace unos tres años se ha estado planteando que teníamos que combatirlo, sobre todo actuar contra las personas que se benefician directamente con la práctica. Ya desde entonces empezamos a tener serias discusiones con algunos funcionarios, que estaban en los hoteles y que tenían el criterio de que sin prostitución no había desarrollo del Turismo. Y en este sentido recuerdo una frase muy clara de Fidel, que expresaba que a él le gustaría que cuando una familia dijera que quería visitar un país donde no hubiera sexo rentado, ni drogas, ni delincuencia, ni gángster, ni secuestros, pudiera respondersele que en el Caribe hay una isla donde se puede lograr eso y se llama Cuba.

-En este mismo tema, ¿qué tipos de modificaciones del Código Penal están en estudio?

- En primer lugar estamos proponiéndole al gobierno sancionar a los proxenetes, a todas aquellas personas que se benefician con el ejercicio de la prostitución, ya sean taxistas, carteros, porteros de hotel, controlen a

una muchacha o sean dueños de una casa de citas. Incluso pretendemos que el tribunal pueda hacer viable la confiscación de las viviendas.

Además del incremento de las sanciones por tráfico de drogas, está previsto el delito de trata de personas y se propone aumentar la pena por corrupción de menores –de quince hasta veinte años, cuando concurren circunstancias agravantes–, la realización de actos pornográficos y, por supuesto, en los casos que se utilicen menores en actos de homosexualismo o prostitución. También, la simple proposición de actos de corrupción a menores de edad y la utilización de estos en la mendicidad que, de aprobarse las modificaciones, puede ser sancionable de 3 a 8 años de privación de libertad en los padres que estimulen a ello.

-¿Son legales las medidas que se están tomando en Varadero contra la prostitución?

- Se está tratando de que el proceso sea a partir de lo que está reglamentado en el Código, que ya sabemos es deficiente para este tipo de fenómeno. Teníamos el reto de sanear Varadero, algo vital para nuestro país, nuestra moral y nuestra ética porque la situación que allí se estaba dando tenía ya carácter de escándalo internacional. Había un asedio insostenible, con personas ofreciéndose y estábamos corriendo el riesgo de perder el esfuerzo extraordinario que está haciendo el país en la prevención del SIDA. (hoy existen setenta y un pacientes de la enfermedad que se dedicaban al jineterismo) y de las enfermedades venéreas, entre las cuales ha habido también un notable incremento.

Creo que la decisión es que esto se haga de manera permanente porque no sólo se trata de proteger el primer polo turístico de Cuba, sino gigantescas y vitales inversiones que no podemos darnos el lujo de perder. Estoy seguro de que una solución importante será cuando mejore la situación económica y la gente tome conciencia de que este asunto nos concierne

a todos. El producto turístico de la Revolución cubana tiene que ser diferente, porque cuando se trata de escoger entre el dinero y la ética, no hemos dudado nunca en elegir la segunda alternativa.

¿Prostitución o jineterismo?

La pregunta llega hasta nosotros todos los días. Está en muchísimas cartas, en numerosas llamadas telefónicas, en cotidianas conversaciones con colegas y amigos, y yo misma he terminado haciéndomela muchas veces e intentando no caer en la trampa de las palabras, tan sutiles, tan escurridizas siempre.

Advierto que no me atrevía a darles un criterio terminante a nuestros lectores. No soy una teórica del tema, sino alguien que se aproximó a él como quien se acerca al interior de un complejo mecanismo de relojería, que a primera vista le resultó incomprensible e insólito. Hija de una época que sin dudas desterró la institucionalidad de la prostitución, mi generación vio llegar a las jineteras con estupor e incredulidad, y de cierta manera eso nos marcó; me marcó.

Por eso me gustaría mejor pensar un poco en voz alta, con todos ustedes, a quienes invito a un ejercicio mental sobre esta interrogante cuya respuesta, como perciben muchos de los que me han escrito en las últimas semanas, resulta definitiva a la hora de asumir una u otra actitud frente a la práctica del sexo rentado en Cuba.

¿Qué es jineterismo? A mi juicio, un concepto que no sólo involucra a la prostitución, aunque la contiene, y que como término de moda de una época todavía está por ver si nos seguirá acompañando. Así ha ocurrido con otras voces más o menos coyunturales, dígame merolico y candiñas, o fletera y carretillera –estas últimas antiguamente designaban a las prostitutas de baja categoría– y terminaron por caer en el olvido.

Jineteros fueron, en primera instancia, aquellos que en el mercado negro

se dedicaban a cambiar la moneda cubana por la extranjera, cuando aún no estaba despenalizada la tenencia de divisas, y por extensión, el término empezó a tipificar varias actitudes de un grupo marginal y heterogéneo en el que se encontraban la muchacha y el muchacho que ponían precio a su cuerpo.

Palabra nueva que desde siempre los propios involucrados se negaron a asumir como un estigma, con una connotación peyorativa, ha terminado siendo para alguna gente un acomodo semántico de cierta cultura del resolver, de la lucha, y por tanto, se acepta y se justifica, con benévola y sospechosa condescendencia, sobre todo si se contraponen con el término prostitución: “¡Qué va, prostitutas había antes, yo soy una jinetera, una luchadora!”, era respuesta común de numerosas personas de este ambiente con las que conversé.

No son secundarias, ni insignificantes las reacciones adversas al término prostitución. Cuando alguien le dice en broma a una niña pequeña “que jineterita más linda” —y estamos seguros que jamás se le ocurriría llamarla que prostituta más linda como comentaba una compañera—, eso tiene indudablemente una raíz histórica, un trasfondo cultural, una herencia aprehendida que asume la prostitución como algo transgresor de la dignidad de los seres humanos. Eso lo saben muy bien las personas que se dedican al comercio sexual, los mismos que comentan sin sonrojos que lo suyo es jineteo, montárselo al extranjero y sacarle todo lo que puedan.

¿Es nueva esta conceptualización?
¿Tendremos que admitirla acríticamente como una muestra folclórica, inocente, electiva? A mi juicio no. Es prostitución, sin disfraces; está apegada a la raíz de este término y yo diría, incluso, a su peor y más cínica expresión.

Si bien en este sector de la marginalidad cubana, impreciso aún y escaso numéricamente si se comparan las estadísticas mundiales, predomina una prostitución tradicional ello no significa ni mucho menos que sea-

mos los fundadores de una modalidad de la práctica. Si reconocemos que aquí tenemos una variante de prostitutas y prostitutos que se comportan como damas y caballeros de compañía, que poseen instrucción y ambiciones materiales muy concretas y nada perentorias, de palabras fáciles, que no se dejan extorsionar fácilmente e irrumpen en territorios ajenos con una elevada autoestima, también debemos admitir que este tipo de personas las hay en todo el planeta, desde Santo Domingo y Tailandia, hasta Francia e Italia.

Lo que distingue a Cuba de los demás países es un detalle especial: la mayoría de los treinta millones de mujeres y dos millones de niños prostituidos en el mundo, no se parece a la prostituta que va, como su elegante similar de otras partes, al mercado del sexo estigmatizada por una cultura de la ostentación y del lujo, sino que son víctimas terribles de un orden económico que los condena a la esclavitud sexual para sobrevivir —que no es más que eso, evitar morir—, como diría el especialista latinoamericano Alejandro Cussianovich.

Ni siquiera fuimos nosotros, los cubanos, quienes inventamos esta distinción. Amparo Comas, investigadora del ministerio español que atiende los asuntos de la mujer, en un estudio bastante amplio de la prostitución en Madrid, distinguía a dos tipos de personas prostituidas: la víctima —aquella que ha sido inducida a ello y no puede resistirse por su fragilidad psicológica y carencia de recursos elementales para subsistir—, y la responsable, que independientemente de su fragilidad interna, es audaz, asertiva y no lo hace tanto para cubrir sus necesidades básicas, como para mantener una situación de consumo por encima de la media.

¿Son las prostitutas individuales y las cifras crecientes de ellas y ellos lo que a muchos cubanos nos preocupa?
¿Se trata de un grito de guerra contra personas determinadas? No. Lo punible del asunto no es que hayan más o menos prostituidos, sino los signos de

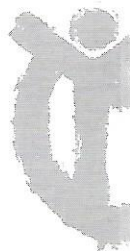
una organización que tiene como eje y elemento más visible a la jinetera(o), pero que ya empieza a funcionar como un mercado sumamente lucrativo, con un gran poder corruptor, muy codiciado además por todo tipo de inescrupulosos delincuentes.

Resulta lógico pensar que el principal ataque está dirigido a ese elemento, cualquiera sea su posición en la cadena que va desde la prostituta hasta el extranjero. Pero no seríamos consecuentes con los ideales de nuestra sociedad —la única por cierto que eliminó la institución que en la Cuba de 1959 condenaba a millares de mujeres víctimas a no ser nadie— si nos quedáramos con los brazos cruzados y admitiéramos que en última instancia cada cual hace de su cuerpo lo que le venga en gana, mientras no ampare al proxeneta o a otros pillos de esta especie.

Kathlen Barry, en un excelente ensayo titulado “Política internacional de la esclavitud sexual femenina”, al criticar las posiciones de defensa a ultranza de la prostitución como una forma de trabajo remunerado y por tanto, como una entidad inamovible, eterna, hacía una observación que tiene mucho que ver con todo este análisis: “Sería injusto con nosotras mismas y nuestro sexo no pedir a la mujer que sea socialmente responsable por sus opciones”.

De eso se trata, de entender que cualquier acto que tenga como fin degradar, humillar o explotar, que asuma la intimidad como una mercancía, es una violación de los derechos del hombre, cualquiera sea su sexo, su raza, su edad, su condición social. Esto es lo que hace del tema algo que nos involucra a todos los que optamos por una ética de la dignidad humana y por tanto, no hay que enmascarar lo que es tan obvio. Los cubanos no tenemos que resignarnos a convivir otra vez con la prostitución. Y de paso, por favor, llamémosla por su nombre.

Rosa Miriam Elizalde

CINE I SOLIDARITAT: UNA HISTÒRIA IMPOSSIBLE (1)

per Anna Fernández Álvarez*

Ja en els seus orígens la primera imatge en moviment fou insolidària. La història del cinematògraf, engegada pels germans Lumière fa uns cent anys, ha demostrat una pertinença voluntat de fer-se irreconciliable amb uns valors com poden ser la tolerància o la solidaritat. No hauria d'haver estat així, però persones com Thomas Alva Edison o Charles Pathé, entre altres pioners de la industrialització d'aquest mitjà de comunicació de masses, convertiren l'espectacle en negoci i com a tal, coparticipant i responsable de la difusió d'una ideologia al servei del poder polític o econòmic.

Vull que quedi clar que aquestes línies estan escrites des de la passió de cinèfil, és a dir, jo estimo el cinema. Crec important aclarir això per a que les meves afirmacions s'entenguin el més exactament possible. I, precisament des d'aquesta passió, continuo dient que el cinema neix com el mitjà més trampós, manipulador i maniqueu de totes les arts que existeixen. La seva obligada dinàmica de producció i distribució comercial li impedeix haver esdevingut una altra cosa. La forma més popular i democràtica de comunicació artística, el cine, des del principi, té unes capacitats expressives extraordinàries, entre d'altres, pot manipular la veracitat perquè darrera la pretesa objectivitat d'una càmera hi ha el cameraman, l'home que ens obliga a mirar on ell vol i, des del punt de visió que ell vol. Els primers documentals de principis de segle ja eren això i, també, en aquells anys, ja es practicava allò d'inventar o reconstruir la notícia quan no havia estat possible, o no convenia, filmar-la. Al segle XX, el mecenatge exercit pel poder, ha estat, fonamentalment, dedicat al món cinematogràfic: Stalin, Hitler, Mussolini, Franco, en són un exemple. Però, també, el proteccionisme dels monopolis practicat als països democràtics vers aquesta indústria ha estat una forma de tutela ideològica, per tant, ha nascut mancada, entre d'altres valors, de solidaritat.

El cinema ha sabut desenvolupar la

seva pròpia morfosintaxi, però, en la seva curta història, a la cultura occidental, ha viscut llargs períodes subsidiari de la literatura i d'aquesta n'ha hereditat el sentit dual de la concepció del món: bons i dolents, és a dir, el maniqueisme. Tan manipulador resulta l'inquestionable film *Cuirassat Potemkin* com l'inefable *Raza*, per posar dos exemples extrapolats. No nego els lloables intents d'independitzar-lo d'aquests inconvenients que l'han encotillat, és cert que, en moltes ocasions, s'ha intentat posar el cinema al servei de la denúncia, volent dirigir l'atenció de l'espectador vers altres maneres de veure les coses però, quasi sempre, ha estat pitjor el remei que la malaltia. Mirem el cas, per exemple, d'un paradigmàtic film antibèl·lic, *Appocalypse now*, la famosa seqüència dels helicòpters americans, sofisticades armes de matar no ho oblidem, tot sobrevolant la selva, resulta bellíssima. Això, per si mateix, converteix el film en reaccionari, l'espectador gaudeix de l'estètica de la guerra, és a dir, el "missatge" resta traït. Podem citar molts altres exemples, quan Michael Cimino va pretendre mostrar l'altra cara del Western a *La porta del Cel* —la misèria dels desheredats que arribaven a Amèrica—, ho va fer amb tanta força estètica que qualsevol intent de coparticipació compassiva per part de l'espectador és impossible: la misèria no pot ser bella.

El cinema que popularment es coneix és el comercial. Però n'hi ha d'altres, hi ha el cinema familiar, l'amateur, el de distribució independent, ..., també, i això és important, existeix la gran producció oriental que, a part de les modes introduïdes a occident per autors amb voluntat d'occidentalitzar-se, el cas més conegut és el Kurosawa, però també ho són les noves generacions de xinesos educats a París o a Nova York, és, per a la majoria, desconeguda. La pràctica etnocentrista que ens caracteritza culturalment ens fa inimaginable l'existència d'un cinema Kurd, que tanmateix existeix i és important, com també hi ha una exquisida filmo-

grafia iraniana o una ingent producció índia. Aquest desconeixement és una mostra més d'insolidaritat cultural, conseqüència de la prepotència de creure que lluny de nosaltres solament hi ha exotisme i indigenisme per al gaudi turístic, o del mal sentit caritatiu de l'exportació del coneixement, que, això sí, pretenem tenir-lo només nosaltres. Consumir "altres cinemes" seria, si més no, un dels primers passos vers l'actitud solidària. És més important, hores d'ara, mostrar i donar a conèixer com altres cultures s'expliquen el món a través del seu cinema, que l'intent de fabricar films de denúncia o de desmitificació. Per a ajudar els altres, primer, i més important, cal conèixer-los.

Segurament, es podrien fer moltes observacions i esmenes a aquesta reflexió que, en intentar ser concisa, no pot entrar en matisacions o aclariments i això fa que certes afirmacions siguin massa rotundes. Són, però, el resultat d'una anàlisi i d'una experiència molt profundes, és a dir, equivocades o no, tenen la voluntat, repetixo des de l'amor al cinema, de redreçar la nostra mirada vers allò que ara hauria de ser més peremptori: **MIRAR L'ALTRE A TRAVÉS DEL LLENÇ MÀGIC DEL SEU IMAGINARI**. No oblidem que la Història no és solament què va passar, sinó que també és autèntica Història com creien els seus protagonistes que passaven els fets. En aquest sentit, el cinema és la millor manera d'esbrinar com pensa i com reflexiona l'home el seu propi temps.

*Anna Fernández,
és Doctora en Història de l'Art

Biblioteca de la Lliga dels Drets dels Pobles.

De les novetats entrades recentment destaquem:

○ **TRABAJAR SIN DESTRUIR.**

Trabajadores, sindicatos y ecologismo.; Jorge Riechmann y Francisco Fernández Buey (Coordinadores)

Ediciones HOAC, Madrid, 1998, 399 pags.

Del que en els propers anys succeeixi en la relació entre naturalesa, treball i capital, depèn, en gran mesura, la habitabilitat del planeta, el destí de l'espècie humana i les possibilitats de que arribi a materialitzar-se algun dia el ja mil·lenari projecte d'emancipació.

○ **POLITICA Y SOCIEDAD EN ORIENTE PROXIMO**

La hipertrofia del estado árabe. Nazih N. Ayubi

Edicions Bellaterra 2000, Barcelona, 1998, 747 pags.

Una anàlisi completa de les formacions socials àrabs, de les formes de producció que han generat i dels estats que s'han construït a partir d'ells. Anàlisi, al mateix temps general i particular: per una banda, per estudiar les característiques de l'estat àrab i posar de relleu que aquestes no es deuen a cap "peculiaritat ètnica" sinó a les condicions materials i espirituals en les que s'ha desenvolupat la seva història, i per altra per a aprofundir en el coneixement de com aquesta història comú ha pres forma en cada país de la regió.

○ **MUJERES EN KURDISTAN**

Gerd Schumann

Argitaletxe Hiru, S.L., Hondarribia, 1988, 200 pags.

El llibre ens explica la lluita que les dones kurdes han emprès a favor de la seva independència i de la seva capacitat per a prendre decisions. Les dones kurdes ens expliquen els seus desitjos, els seus somnis i recorden com va començar tot. Les seves petjades ens porten a les muntanyes travessades pels dos grans rius de l'Antic Testament, el Tigris i l'Eufrates, on s'amaga la guerrilla del PKK; als barris perifèrics de Diyarbakir, on malviuen milers de refugiats kurds; a les presons turques; a les "mares dels dissabtes" d'Estambul. Dones en permanent estat de "vetlla" aprenen a riure en contra del patriarca que dirigeix les seves cases i també contra el "muecín" de les mesquites.

○ **FRONTERAS AFRICANAS**

Barreras, canales y oportunidades, Paul Nugent y A.I. Asiwaju (Eds.)

Edicions Bellaterra 2000, SL, Barcelona, 1998, 1366 pags.

Un dels llibres més genials i sòlids que s'han escrit sobre el tema estrella de la història política africana: les fronteres del continent. Un grup d'especialistes coordinats pels autors qüestionen la vigència i la realitat del mapa heretat de la partició colonial. Per una banda l'artificialitat de les fronteres, dissenyades des de les cancelleries europees sense tenir en compte el que llavors eren unitats polítiques, culturals o geogràfiques del món subsaharià. D'altra s'assumeix la sorprenent durabilitat d'unes demarcacions resultat entre d'altres coses de l'interès dels governants, i el cúmul d'intercanvis i oportunitats que les fronteres generen entre les comunitats afectades. Aquest estudi, doncs, posa de relleu que les fronteres africanes són tant una realitat com un invent, una barrera com un flux constant que porten cap a un nou model de relacions humanes.

○ **SIGNES VITALS 1998**

Les tendències ambientals que configuren el nostre futur; Lester R. Brown, Michael Renner i Christopher Flavin.

Worldwatch Institute i Centre UNESCO de Catalunya, Barcelona, 1998, 203 pags.

Les tendències globals documentades a Signes Vitals 1998,- des de la creixent escassetesa d'aigua fins al considerable augment de l'energia eòlica- tindran un paper important a l'hora de determinar la qualitat de les nostres vides i la dels nostres fills durant la propera dècada. Aquest volum mostra de forma gràfica les tendències clau moltes vegades oblidades tant pels líders mundials, com pels mitjans de comunicació i pels experts econòmics. Aquest llibre permet seguir els rastres d'uns indicadors que mostren el progrés social, econòmic o ambiental, o bé la seva absència.

○ Vegeu també la secció "un llibre, un autor" a l'última pàgina

DES DE LA JUNTA...

CONTRUIR LA POLIS

El Jorge Vélez, peruà i “metodòleg de educació en salut” a Yurimaguas ha estat un mes entre nosaltres. Han estat uns dies de força intensitat per a ell i per a molts de nosaltres. Hem pogut fer un bon exercici d’intercanvi de perspectives, idees, mètodes, il·lusions i amistat. No sé amb quin ordre, però és igual.

De la seva darrera xerrada m’he fixat en un aspecte que he relacionat amb els nostres processos actuals. Ell treballa a la selva amb “indígenes”, és a dir amb els habitants de tota la vida d’aquells indrets que com sabem històricament gaudien de nivells de vida, de cultura i d’organització social que ara en diríem sostenibles. M’ha fet pensar que “educar en salut” sigui tant important com el fet mateix de promoure la vertebració social dels mateixos pobladors de la selva. Què ha passat, més o menys, ho coneixem: guerres entre ells, colonitzacions salvatges, evangelitzacions gens respectuoses amb els seus valors, estructuració de l’estat peruà fet sobre models aliens, popostes d’alliberament totalment embogides, narcotràfic... Tot plegat que, ara, els amos de la selva no tenen suficients estructures socials prou fortes i estables que els menin a autodeterminar el seu futur en llibertat.

Sembla que la història és un constant teixir i destèixer a tot arreu. També aquí tenim la necessitat constant de refer el teixit associatiu polític. Vint anys de democràcia han estat suficients per crear institucions democràtiques però també per que apareixin fenòmens preocupants: corrupció i violència des dels aparells de l’Estat, desmotivació per la política partidària, manca de formació etc. Tenim moltes coses a parlar amb els nostres amics peruans però no només amb ells sobre “com construïm la ciutat”.

La programació d’aquest curs de Politeia, escola de formació política, vol ser una contribució a donar raons i a posar fonaments a la necessària regeneració del fet polític

Vicenç Creus i Soley

BREUS

EXPOSICIÓ ITINERANT

L’exposició “Nascuts a Bòsnia”, sobre la violació dels drets humans a Bòsnia i Hercegovina s’exposarà a diversos punts de la ciutat: fins al 19 d’octubre a l’Escola d’Adults de la Concòrdia, del 20 d’octubre al 2 de novembre al Centre Cívic de la Creu de Barberà, del 3 al 16 de novembre al Centre Cívic de Sant Oleguer, del 17 al 30 de novembre al Centre Cívic de Torreromeu i de l’1 al 15 de setembre a Castellar del Vallès.

L’exposició, elaborada per la Lliga dels Drets dels Pobles, es va poder veure per primera vegada a Sabadell al Casal Pere Quart durant la segona quinzena d’abril.

CONTRA PINOCHET

La Lliga va col·laborar amb la Fundació Pau i Solidaritat, Comissions Obreres i Asopxi (Associació de Suport a les Organitzacions Populars Xilenes) en l’acte “Als 25 anys del cop d’estat a Xile continua la lluita contra la impunitat i per la defensa de les llibertats” que va tenir lloc el passat 7 d’octubre al Casal Pere Quart de Sabadell.

L’acte va anar a càrrec de Víctor Espinosa, secretari del Comitè de defensa dels drets humans a Xile i de Lionel Suárez, de l’Asociación Latino-americana de Derechos Humanos. Prèviament, es va projectar el curtmetratge “Chile, la memoria obstinada” de Patricio Guzmán.

PÀGINA WEB

La Lliga dels Drets dels Pobles està preparant la seva pàgina Web, en què informará de totes les activitats, grups i projectes. També oferirà la versió electrònica de la revista “Papers”. Es preveu que la pàgina estigui acabada a mitjans de novembre. Farem difusió oportuna de l’adreça per tal que la pugueu consultar.

DRETS HUMANS

El Seminari Permanent d’Educació de la Lliga està preparant l’exposició “Drets Humans: il·lustracions” que es podrà veure ben aviat. L’Exposició estarà formada pel conjunt de dibuixos que van il·lustrar el dossier didàctic “Parlem de Drets Humans”, publicat per la Lliga l’any passat.

JORNADA DE REFLEXIÓ

La jornada de reflexió que cada any celebra la Lliga dels Drets dels Pobles tindrà lloc el dissabte 7 de novembre. Enguany el tema principal que es tractarà serà el del paper de la junta de l’entitat i es proposaran candidats per a renovar-la en l’Assemblea extraordinària que es farà abans de Nadal.

JUBILAR LA TRANSICIÓ

“**E**n el moment de la transició, Catalunya va badar... Va badar a l’hora de la Constitució, a l’hora de l’Estatut... Els bascos no van badar. I ara pot passar el mateix. Cal plantejar un marc a l’Estat espanyol que sigui democràtic i que estructurí un Estat on tots siguem iguals de veritat”. El secretari general d’ERC, Josep Lluís Carod Rovira, va fer aquestes afirmacions en l’acte de presentació del seu darrer llibre “Jubilar la transició” que va tenir lloc el passat 5 d’octubre al Casal Pere Quart.

El llibre és un recull d’una vintena d’articles publicats als diaris Avui i El Periódico i d’alguna conferència i discurs parlamentari, en què s’exposen les propostes polítiques del líder nacionalista sobre molts aspectes de la societat actual, “una visió progressista del país, feta en clau nacional”, segons paraules de Carod Rovira. També segons ell mateix, les idees exposades en els articles al llarg del temps mantenen l’actualitat, sobretot ara després de la nova situació creada a partir de la treva d’ETA.

Aquesta presentació va ser el segon acte de la programació del curs 98/99 de Politeia, escola de formació política de la Lliga dels Drets dels Pobles. A més del mateix Carod Rovira, la presentació del llibre

Presentació del llibre de Carod Rovira al Casal Pere Quart.

també va anar a càrrec del director de la Fundació Jaume Bofill, Jordi Porta, encarregat d’aportar un altre punt de vista sobre el material presentat. Segons Porta, es va mostrar d’acord amb les idees exposades per Carod Rovira i va afirmar que el més destacat del llibre és que intenta lligar dos conceptes que fins ara anaven deslligats: nacionalisme català i esquerra.

LA LLIGA INTERNACIONAL

La Lliga Internacional per l’Alliberament dels Pobles es va reunir el passat 26 i 27 de setembre a Ginebra, al local de la representació del conjunt de Lligues nacionals, dirigida per Verena Graff. Precisament en aquesta trobada, es va acordar tancar provisionalment aquesta representació a Ginebra per falta de recursos econòmics per mantenir-la. A la reunió, hi van assistir la Lliga suïssa, grega, italiana (en representació de les Lligues de Florència, Roma i Milà), la Lliga basca i la catalana, en representació de la qual hi va assistir Vicenç Creus, president de la Lliga de Sabadell.

Els diversos representants de les lligues van acordar que un dels objectius principals de cara al futur és potenciar les relacions entre les lligues. La propera trobada de la Lliga Internacional tindrà lloc a París amb motiu del seminari sobre l’actualització del Drets dels Pobles que es farà en memòria de Leo Matarasso (expresident de la Lliga Internacional).

Verena Graff, responsable de la representació de la Lliga Internacional a Ginebra.

RETALLS DE PREMSA

KOSOVO JA ÉS BÒSNIA

"Kosovo es avui l'últim episodi del sagnant conflicte dels Balcans en què els serbis liderats per Milosevic continuen aplicant la seva política de "neteja ètnica..." Més de 200.000 kosovars, la majoria albanesos, fugen dels seus pobles, la meitat dels quals han estat incendiats. Es refugien a les muntanyes i als boscos que es troben a la frontera entre Albània i Montenegro. Durant mesos, esperen en va algun tipus d'ajuda de les organitzacions humanitàries i la comunitat internacional..."

La tàctica utilitzada per l'Armada Iugoslava per debilitar la ja prou dèbil resistència albanesa és sempre la mateixa. L'atac succeeix a la matinada amb un llarg bombardeig que llança als habitants a un estat de pànic. Aquest estat provoca que intentin escapar molt de pressa. Grups organitzats d'homes amb kalashnikov, anomenats Defensa de Territori Albanès, cobreixen la retirada de les dones, nens i ancians que es dirigeixen als boscos i muntanyes. Llavors és l'hora de les tropes paramilitars que estan donant suport a l'Armada Iugoslava. Aquests grups tenen assignades les tasques més brutes, com extingir qualsevol tipus de resistència. El saqueig està inclòs en les seves accions i moltes cases d'albanesos acaben en flames. Llargues, ondulades columnes de fum que poden ser vistes des de molt lluny. Sí, des de molt lluny, perquè la guerra de Kosovo és una guerra per ser vista des de la distància. Només pots veure els efectes de la guerra i escoltar tristes històries d'aquells que van aconseguir escapar. Els periodistes són testimonis incòmodes. Un estricte bloqueig els prohibeix entrar a les denominades "zones calentes". Resulta molt difícil fer fotos i els reporters tenen vetada la primera línia de front..."

LA VANGUARDIA, 4 octubre 1998.

A SANG I FOC

(...) A Kosovo hi ha apenes 200.000 serbis, en continu descens, davant una població de més de dos milions d'albanesos en continu augment. (...) Les autoritats serbies no han tingut mai una política viable per revertir aquest procés. Per això, quan Milosevic va acabar amb l'autonomia kosovar va trencar amb la representació popular que primava la majoria i va imposar la racial, la d'una nació sèrbia els drets de la qual sobre Kosovo no depenen de les realitats sinó de les profunditats d'una història que defineix aquella regió com el seu bressol i en què es troben alguns dels més antics i bells monestirs de la seva església ortodoxa. Van aparèixer llavors els cartells "Samo za serbski" (només per a serbis) a la universitat, a restaurants i al Gran Hotel de Pristina, la capital kosovar. Això era només el principi. Els albanesos van començar a ser despatxats de l'administració i de les empreses i les seves vagues per maltractaments van rebre com a resposta l'acomiadament massiu. A les classes, es va imposar un programa d'estudis serbis que els albanesos, lògicament, van boicotejar. Es van crear així dues societats en un procés de segregació racial insòlit a Europa des de les lleis de Nuremberg per a la discriminació dels jueus. Ja separades per un abisme de recel i rebuig mutu, sense matrimonis mixtos, les dues societats s'han tornat perfectament impermeables. (...) Amb cada vegada més misèria, ciutats com Pristina, Pec, Prizren o Suva Reka convertides en casernes d'una policia implacable i agressions contínues als albanesos, era qüestió de temps que part d'aquests posesin fi a la política de no violència del seu president, Ibrahim Rugova. Milosevic esperava el moment i ara està aplicant el programa perfecte per aconseguir que els albanesos no puguin tornar a casa seva. (...) Milosevic ha decidit recuperar Kosovo a sang i foc contra els éssers humans que hi viuen. I de moment ho està aconseguint.

EL PAÍS, 4 d'octubre de 1998.

UN LLIBRE, UN AUTOR PAU I SEGURETAT A EUROPA

Prevenió de conflictes armats a l'Europa de la postguerra freda

Durant els darrers anys, un dels reptes més importants a què han hagut de fer front els planificadors de les polítiques exteriors dels estats europeus ha estat com respondre els conflictes intraestats. Des del desmembrament de la Unió Soviètica, aquests conflictes han proliferat a l'interior i al voltant d'Europa.

En aquest context, conceptes que en el passat eren considerats purament acadèmics, teòrics o fins i tot, utòpics, com "defensa no provocativa", "defensa no ofensiva", o "defensa civil", se'ns presenten ara des de diverses instàncies polítiques i militars com a elements pràctics i necessaris. Aquest fet mostra, entre altres coses, que el factor militar ha perdut la seva tradicional importància i lloc on el concepte de seguretat internacional, a la vegada que ha augmentat la consciència que és preferible actuar abans que els conflictes puguin arribar a la fase armada.

La prevenió de conflictes en el marc europeu no es pot limitar simplement a aplicar tècniques de diplomàcia preventiva, com ara la mediació o les declaracions de bones intencions, sinó que va molt més enllà. Exigeix enfocar els comportaments econòmics, polítics i militars cap a la prevenió de conflictes. Centre UNESCO de Catalunya, Editorial Mediterrània, Barcelona, 1998, 107 pags.

RAÜL ROMEVA (1971)

És llicenciat en Ciències Econòmiques i doctorand en Ciència Política per la UAB. Actualment treballa com a investigador en pau i desarmament al Centre UNESCO de Catalunya, i com a professor associat de Relacions Internacionals a la UAB. És també col·laborador de la càtedra UNESCO sobre pau i drets humans de la UAB. D'octubre de 1995 fins a agost de 1996 va ser el responsable del programa educatiu de la UNESCO a Sarajevo (Bòsnia-Herzegovina), i durant els mesos d'agost i setembre de 1996 i setembre de 1997 va ser supervisor de l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE) en les eleccions presidencials i parlamentàries (1996) i municipals (1997) a Bòsnia-Herzegovina. És autor del llibre Bòsnia-Herzegovina. Lliçons d'una guerra (Barcelona, Centre UNESCO de Catalunya/Edit. Mediterrània, 1997).

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Revista Papers

Edita: **LLIGA DELS DRETS DELS POBLES**

Direcció: Quilo Martínez

Consell de Redacció: Carles Cascón, Vicenç Creus,
Núria Farell, Albert Roig.

Imprimeix: Serafí, Indústria Gràfica Publicitària.

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya

Comissionat per a Actuacions Exteriors

La Lliga dels Drets dels Pobles és una Organització No Governamental reconeguda per les Nacions Unides i per la UNESCO. La Secció catalana té la seva seu a:

Sabadell: Ca l'Estruch, carrer Sant Isidre cantonada Lluís;

Granollers: Casal de Cultura Sant Francesc, carrer d'Espí i Grau, 1.

Telèfon i fax: 723 71 02 **Adreça Postal:** Apartat de Correus 2045, 08200 SABADELL

e-mail: lliga@pangca.org